

Előszó

A hitről szólnak a most következő interjúk. Nem első-sorban a transzcendenciába, a földi élet utáni létbe, hanem az emberbe és a társadalmi fejlődésbe vetett bizalomról. Olyan emberekről, akiknek egész életét meghatározta a hitük.

Mindannyian ismerünk ilyen embereket, sokakat közülük talán egészen közletről is. Mindig jelen voltak és mindig szerepet játszottak az emberi társadalom fejlődésében – azok is, akiknek hite mindenestül utópiának bizonyult, és azok is, akik közel tudtak maradni a realitáshoz. Az utópiák olykor termékenyítően hatottak, más-kor véres kalandokba hajszolták az embereket. A realisták pedig hol hasznos reformokat tudtak szorgalmazni, hol meg a jellegtelen kompromisszumok zsákutcájába tévedtek.

A szerző ilyen embereket keresett fel és vallatott meg életükről és hitükről. Természetes, hogy sokan vannak közöttük, akik ilyen vagy olyan formában a szocializmust vallják vagy vallották – hiszen ez volt a század történetének legnagyobb hite, majd legnagyobb csalódása. De mellettük ott találjuk azoknak a vallomásait is, akik más vallást választottak: a kereszténységet, a humanizmust, a polgárosodást, a liberalizmust, vagy egyenesen a kételkedés hitét.

Őszinték és mélyek ezek a vallomások. Lényegre törőek, éppen arról informálnak, ami a hitet hitté teszi. Megtudjuk, miben tévedtek, miben csalódtak, és képet kapunk arról, hogy egy-egy hosszú élet viszontagságai során mi maradt meg a hitükből. Mert mindannyiuk magatartásában közös, hogy hitüket mélyen és őszintén megélik.

Ha az újabb generációkban több is a kételkedés, azt kell remélnünk, hogy lesznek ilyen emberek ezután is. Különösen akkor, ha olyan lesz a világ, hogy hitükért nem kell kalandor utópiákba menekülniük.

Ebben a hitben ajánlom az olvasó figyelmébe Juhász Júlia kötetét.

Vitányi Iván